

Sygn. akt: III AUa 1412/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Chądzyńska (spr.)

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2013 r. w Łodzi

sprawy **J. F.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji J. F.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 13 lipca 2012 r., sygn. akt: V U 1018/12;

oddala apelację.

III AUa 1412/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołanie J. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 5 kwietnia 2012 r., mocą której organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach wobec stwierdzenia, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udokumentował 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna:

J. F., urodzony (...), pobierający świadczenie przedemerytalne, złożył wniosek o emeryturę w dniu 20 marca 2012 r. Na dzień 1 stycznia 1999 r. organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy 32 lata 1 miesiąc i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach 1 rok 5 miesięcy i 8 dni. Uwzględniona przez organ rentowy praca w szczególnych warunkach obejmowała okres zatrudnienia wnioskodawcy w charakterze spawacza w Zakładach (...) od 12 maja 1993 r. do 30 września 1993 r. w czasie urlopu bezpłatnego w Przedsiębiorstwie (...) oraz okres pracy na kolei w Fabryce (...) od 14 stycznia 1994 r. do 31 stycznia 1995 r. Organ nie uwzględnił okresu pracy w szczególnych warunkach, potwierdzonego świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie (...) w O. od 7 listopada 1973 r. do 11 maja 1993 r. oraz od 1 października 1993 r. do 30 listopada 1993 r., gdyż w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wpisano charakter pracy „ślusarz-spawacz”, a

nie „spawacz”. Organ rentowy zarzucił, że z powyższego świadectwa pracy nie wynika w jakim okresie wnioskodawca wykonywał prace wyłącznie jako spawacz, a w jakim prace jako ślusarz-spawacz.

J. F. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w O. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy od 7 listopada 1973 r. do 30 listopada 1993 r., przy czym od 12 maja 1973 r. do 30 września 1973 r. przebywał na urlopie bezpłatnym u tego pracodawcy i zatrudnił się w (...) jako spawacz. W (...) został zatrudniony początkowo jako ślusarz warsztatowy po zasadniczej szkole zawodowej. W okresie zatrudnienia u tego pracodawcy wnioskodawca wykonywał prace przy układaniu metalowych elementów, dostarczanych na halę produkcyjną, pociętych do odpowiednich rozmiarów. Elementy te były następnie spawane. Podczas jednej dniówki były wykonywane zarówno prace polegające na składaniu jak i na spawaniu. Bywało też, że przez całą dniówkę odbywało się składanie, a przez następną spawanie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy, na podstawie dowodu z zeznań zgłoszonych przez ubezpieczonego świadków K. H. i Z. A. oraz po analizie akt osobowych J. F., doszedł do przekonania, że odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., mimo, iż pracodawca wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy wywiódł, że zebrany materiał nie daje podstawy do ustalenia, iż odwołujący się wykonywał w spornym okresie, stale i w pełnym wymiarze, pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A w dziale XIV poz. 12 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym lub atomowodorowym. Poza spawaniem poszczególnych metalowych elementów, odwołujący się wykonywał też inne prace należące do obowiązków ślusarza i nie ma podstaw, aby prace te zaliczyć do prac w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, przy czym dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stosownie do § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Zdaniem Sądu pierwszej instancji odwołujący był zatrudniony na stanowisku ślusarza-spawacza, zatem poza pracami przy spawaniu wykonywał też inne prace, w tym prace ślusarskie, które nie są wymienione w powołanym wyżej wykazie jako prace w szczególnych warunkach. Rodzaj wykonywanej pracy obejmującej na przemian prace przy spawaniu i prace ślusarskie wynika z zeznań przesłuchanych świadków oraz z twierdzeń samego odwołującego się. Odwołujący się nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach, tj. pracy przy spawaniu, stale i w pełnym wymiarze. Odwołujący się nie spełnia zatem jednej z przesłanek ustawowych niezbędnych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 184 powołanej wyżej ustawy.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył ubezpieczony w drodze apelacji, w całości.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z wykazem A dział XIV poz. 12 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. przez błąd w ustaleniach faktycznych przez przyjęcie, że odwołujący się wykonywał prace spawalnicze na przemian z pracami ślusarskimi oraz że wpisanie w świadectwie pracy stanowiska „ślusarz” oznacza, że odwołujący się faktycznie pracował na takim stanowisku. Zarzucił też pominięcie faktu, że ubezpieczony otrzymywał dodatek za pracę w szkodliwych warunkach. W części motywacyjnej apelacji skarżący podniósł, że faktycznie w 90% w okresach objętych sporem wykonywał pracę jako spawacz. Była to praca niebezpieczna dla zdrowia i w wykonywana w ciężkich warunkach. Pozostałe czynności, które wykonywał były jedynie pracami przygotowawczymi, związanymi z procesem spawania

oraz obejmowały przygotowanie stanowiska pracy i posprzątanie tego stanowiska po pracy. Zdaniem skarżącego Sąd Okręgowy błędnie zinterpretował zeznania świadków. W angażu wpisano mu stanowisko ślusarz, bo taka była wówczas praktyka, że wpisywano zawód wyuczony. We wnioskach apelacyjnych skarżący wniósł o zmianę wyroku i uwzględnienie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, gdyż Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych, a oceniając zebrane dowody nie przekroczył granic ich swobodnej oceny, o jakich mowa w art. 233 § 1 k.p.c. Nie budzi wątpliwości, że roszczenie odwołującego się, urodzonego po dniu 31 grudnia 1948 r., należało rozpatrywać w świetle art. 184 § 1 i 2 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Przy czym przez przepisy dotychczasowe, o których mowa w § 4 artykułu 32 należy rozumieć, w tej sprawie, przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

W rozpoznawanej sprawie okolicznością sporną między stronami było jedynie, czy ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnął wymagany w przepisach dotychczasowych, piętnastoletni okres pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy przeprowadził w tym kierunku wnikliwe postępowanie dowodowe i zasadnie doszedł do przekonania, że skarżący nie spełnił jednej z niezbędnych przesłanek nabycia prawa do emerytury, na podstawie powołanych wyżej przepisów, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie wykazał, że przez 15 lat wykonywał zatrudnienie w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze, co skutkuje oddaleniem odwołania mimo spełnienia wszystkich pozostałych przesłanek. W spornych okresach wykonywał zarówno prace przy spawaniu i była to praca w szczególnych warunkach wymieniona w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.) w dziale XIV poz. 12, jak i prace ślusarskie, które nie są wymienione w tym wykazie.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, dając wiarę zeznaniom zgłoszonych przez skarżącego świadków, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w O. od 7 listopada 1973 r. do 30 listopada 1993 r., skarżący wykonywał na przemian prace przy spawaniu oraz prace ślusarskie. Jedynie, podczas urlopu bezpłatnego od 12 maja 1993 r. do 30 września 1993 r., gdy ubezpieczony był zatrudniony w (...) jako spawacz wykonywał prace przy spawaniu i ten okres został uwzględniony przez organ rentowy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można podzielić zarzutu zawartego w apelacji, że wszystkie wykonywane przez skarżącego czynności należało zakwalifikować jako prace przy spawaniu, gdyż należały one w swej istocie do procesu spawania. Sąd Okręgowy zasadnie zauważył, że skarżący wykonywał również czynności ślusarza, które nie stanowią pracy w szczególnych warunkach, gdyż nie wchodzą w zakres znaczeniowy prac przy spawaniu i nie można zakwalifikować ich jako wchodzących immanentnie w proces spawania. Nie można też podzielić zarzutu, iż pracodawca błędnie zaangażował skarżącego na stanowisku ślusarza, mimo, że przez cały okres zatrudnienia wykonywał on wyłącznie prace spawacza. Z akt osobowych skarżącego wynika, co uszło uwadze Sądu Okręgowego, że pracodawca skrupulatnie odnotowywał okresy, w których wnioskodawca wykonywał wyłącznie prace przy spawaniu. I tak odnotowano wykonywanie prac przy spawaniu od 1 października 1985 r. do 31 grudnia 1985 r., przez cały rok 1986, 1987, 1988 i 1989 oraz 1991 i 1992. Od 1 sierpnia 1991 r. skarżący ma angaż na stanowisko spawacza. Zaliczenie powyższych okresów jako okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach, stanowiących 6 lat i 3 miesiące, wraz z okresem uwzględnionym przez organ rentowy, nie uzupełnia wymaganego stażu w szczególnych warunkach do pełnych 15 lat (1 rok 5 miesięcy i 8 dni plus 6 lat i 3 miesiące stanowi łącznie 7 lat 8 miesięcy i 8 dni). Zeznania przesłuchanych świadków, obejmujące odległy w czasie okres, są zbyt ogólnikowe, aby mogły skutecznie podważyć dokumenty zawarte w aktach osobowych apelującego. W pozostałych

okresach pracy w (...) praca przy spawaniu nie wyczerpywała wszystkich obowiązków skarżącego, nie była zatem wykonywana stale i w pełnym wymiarze przez okres co najmniej 15 lat. Argument skarżącego, iż wykonywanie pracy w szczególnych warunkach potwierdził pracodawca w świadectwie pracy również nie może odnieść skutku oczekiwanego przez ubezpieczonego, gdyż świadectwo pracy jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dowód ten podlega ocenie sądu i zasadnie został przez Sąd Okręgowy negatywnie zweryfikowany, gdyż dane dotyczące wykonywania przez apelującego pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze, nie znalazły potwierdzenia w zebranych materiale. Wbrew przekonaniu apelującego, otrzymywanie dodatku za pracę w szkodliwych warunkach nie jest równoznaczne z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach uprawniającej do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Okoliczność, że praca na stanowisku ślusarz-spawacza była wymieniona w branżowym zarządzeniu dotyczącym resortu budownictwa również nie ma przesądzającego znaczenia orzeczniczego, jeżeli ten rodzaj pracy, łączący obowiązki ślusarza z obowiązkami spawacza, nie został wymieniony w powołanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

W judykaturze ugruntowany jest pogląd, że prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym nie może nabyć osoba, która nie wykonywała tego rodzaju pracy stale i w pełnym wymiarze. W wyroku z dnia 7 lutego 2012 r. I UK 227/11, LEX nr 1157544, Sąd Najwyższy stwierdził, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych. W wyroku z dnia 4 czerwca 2008 r. II UK 306/07, OSNP 2009/21-22/290 Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do dalszego procedowania przez przesłuchanie świadków zgłoszonych na etapie postępowania apelacyjnego, gdyż dowód ten jest spóźniony, a potrzeba przesłuchania tych świadków nie wyniknęła dopiero po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy. Okoliczność, że inni pracownicy, zatrudnieni u tego samego pracodawcy, uzyskali emerytury w niższym wieku emerytalnym nie może przesądzać o zasadności roszczenia apelującego w tej sprawie, wobec nie budzącego wątpliwości ustalenia, że nie wykonywał on pracy w szczególnych warunkach przez okres 15 lat stale i w pełnym wymiarze. Złożona do akt sprawy decyzja o przyznaniu świadkowi K. H. prawa do emerytury nie ma wpływu na ocenę niezasadności żądania apelującego, gdyż świadek K. H. był zatrudniony na stanowisku spawacza, a nie ślusarza-spawacza.

Reasumując, apelujący nie spełnił jednej z niezbędnych przesłanek z art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż nie wykazał, aby – na dzień 1 stycznia 1999 r. - stale i w pełnym wymiarze, przez 15 lat, wykonywał prace w szczególnych warunkach uprawniające do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Apelacyjny w Łodzi, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację nie znajdując podstaw do jej uwzględnienia.